

Ärende 4

Handlingarna publiceras ej med hänvisning till sekretesskänsligt innehåll.

Om du önskar ta del av handlingarna kontaktar du socialnämnden som gör en prövning enligt offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Socialförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2023-03-31
SN/2023:33

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2022 på socialförvaltningen

Förslag till beslut

Socialnämnden tar del av redovisad årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2022 på Socialförvaltningen.

Sammanfattning

Arbetsgivaren ska, enligt arbetsmiljölagen (AML) och arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1), bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete. Det innebär, i stora drag, att arbetsgivaren systematiskt ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön minst uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. Syftet med det systematiska arbetsmiljöarbetet är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet och att även i övrigt, ur ett vidare perspektiv, uppnå en god arbetsmiljö. Enligt arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) ska arbetsgivaren minst en gång varje år göra en uppföljning av hur det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar. Om det inte fungerat tillräckligt bra ska det förbättras. Uppföljningen ska dokumenteras skriftligt. Socialförvaltningen har genomfört en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet avseende år 2022.

Handlingar

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-03-31
- Bilaga 1 - Årlig uppföljning av SAM 2022 på Socialförvaltningen
- Bilaga 2 - Besvarat frågeformulär till uppföljning av SAM 2022 på Socialförvaltningen

Ann-Charlotte Fager
Socialchef

Oscar Haptén
Sekreterare FAMK

Beslutet expedieras till:
HR

Inledning

Arbetsgivaren ska, enligt arbetsmiljölagen (AML) och arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1), bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete. Det innebär i stora drag att arbetsgivaren systematiskt ska planera, leda och följa upp/kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön minst uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. Syftet med det systematiska arbetsmiljöarbetet är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet och att även i övrigt, ur ett vidare perspektiv, uppnå en tillfredsställande och god arbetsmiljö. Enligt arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) ska arbetsgivaren minst en gång varje år göra en uppföljning av hur det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar. Om det inte fungerat bra ska det förbättras. Uppföljningen ska dokumenteras.

I syfte att genomföra en effektiv uppföljningsprocess, säkerställa uppgiftslämnandet samt på ett tydligt sätt integrera uppföljningen i samverkan med de fackliga organisationerna genomförs den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet i staden med stadsövergripande samordning. Varje förvaltning tar fram en handlingsplan över förbättringsområden partsgemensamt i förvaltningens arbetsmiljökommitté/FAMK. Stadens FAMK'ar lämnar därefter sina respektive svar till den centrala arbetsmiljökommittén/CAMK. Resultaten från FAMK'arna ligger till grund för den stadsövergripande sammanställningen av "Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM 2022, i Solna stad."

De frågor, ca 15 stycken, som ställs i uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet är direkt kopplade till arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) som anger de detaljerade kraven hur arbetsmiljöarbetet ska bedrivas. Uppföljningen består även av frågor om utvecklingsåtgärder för att förbättra sättet att bedriva det systematiska arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen.

Kravet på att arbeta systematiskt och hållbart med arbetsmiljön i verksamheten lyfts även fram i föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:14) där det särskilt betonas att den sociala och organisatoriska arbetsmiljön ska vara en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Genomförda förbättringsåtgärder utifrån föregående års (2021) uppföljning av Socialförvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete

Det sammanfattande resultatet av föregående års uppföljning av Socialförvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete visade att förbättringsåtgärder behövde göras på följande områden:

- Fortsätta arbeta med att utveckla ett digitalt arbetssätt. Vuxenheten är redo att utvidga projektet till fler sektioner.
- Införa ett nytt bråklarmssystem. Efter att Socialförvaltningen fått information om att reservdelar inte längre finns till vårt befintliga bråklarmssystem kommer vi att investera i ett nytt larmsystem för att säkerhetsställa arbetstagarnas trygghet på arbetsplatsen.
- I samband med det nya systemet, upprätta rutiner samt arbeta med bråklarmsövningarna. Målet är att regelbundet öva för att säkerhetsgrupp och arbetsmiljöansvariga bättre ska kunna

förbereda sig för incidenter.

- Fortsätta att regelbundet erbjuda interna säkerhetsutbildningar till medarbetare.
- Fortsätta att arbeta med regelbundenheten i att genomföra brandskyddsronder för att säkerhetsställa att Socialförvaltningen regelbundet undersöker och åtgärder risker.
- Fortsatt transparens och informationsspridning till medarbetare angående rutiner, arbetsmiljö och händelser.

I syfte att säkerställa Socialförvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete har följande åtgärder genomförts under 2022 på Socialförvaltningen:

- Vuxenenheten har fortsatt under 2022 i projektform utökat sina digitala arbetsmetoder över hela enheten. Även övriga enheter har fortsatt använda digitala verktyg i arbetet, främst genom användandet av verktyget Teams vilket bidragit positivt i medarbetarnas arbetsmiljö.
- Ett nytt bråklarmsystem installerades under året och togs i bruk i september 2023. I samband med detta utbildades arbetsmiljöansvariga och säkerhetsgrupp i hanteringen av det nya systemet och gavs möjlighet att öva hanteringen. Rutiner för det nya systemet upprättades och förmedlades till alla anställda genom utskick samt informationsmöten på enheternas APT.
- Säkerhetsutbildningar har hållits regelbundet till alla nyanställda medarbetare.
- Brandskyddsronder har genomförts regelbundet på hela förvaltningen och arbete att samla all brandskyddsdocumentation digitalt i KIA-systemet har påbörjats.
- Samordnare har regelbundet deltagit på APT och gruppträffar i de olika arbetsgrupperna för informationsspridning och diskussioner gällande arbetsmiljöfrågor.

Socialförvaltningen har även säkerställt det systematiska arbetsmiljöarbetet genom att kontinuerligt utreda och åtgärda risker genom fysiska skyddsronder, psykosociala skyddsronder i samband med FAMK samt brandskyddsronder.

Resultatsammanfattning av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022 på Socialförvaltningen

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomfördes under februari och mars 2022 genom att samordnare deltog på verksamheternas APT där framställda frågeställningar, bilaga 1, ställdes till medarbetarna. Detta öppnade upp för diskussion i grupperna och blev till ett utbildningstillfälle samt gav medarbetarna möjlighet att komma med förslag och synpunkter på det fortsatta arbetet på arbetsmiljöområdet.

Fackliga ombud har tagit del av frågeformuläret (Bilaga 2) och givits möjligheter att inkomma med synpunkter i samband med FAMK i februari 2022.

Socialförvaltningen har även säkerställt det systematiska arbetsmiljöarbetet under 2022 genom att kontinuerligt utreda och åtgärda risker genom fysiska skyddsronder, psykosociala skyddsronder i samband med FAMK samt brandskyddsronder. Riskbedömningar har genomförts och följts upp i samband med förändringar i arbetssätt och organisationsförändringar. Händelseanalyser har hållits och åtgärdsplaner har gjorts för att följa upp medarbetares hälsa vid händelser/tillbud.

Det sammanfattande resultatet av årets uppföljning av Socialförvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete visar att informationen kring organisatorisk arbetsmiljö och den lokala planen är mycket god bland medarbetarna och att våra rutiner efterlevs.

De delar i det systematiska arbetsmiljöarbetet som behöver utvecklas är:

- Fortsatt arbete med att planera och genomföra bråklarmsövningar för att förbereda säkerhetsgrupp och arbetsmiljöansvariga på akuta händelser. Målsättning framöver ska vara att övning sker minst 1 gång om året.
- Det ska säkerställas att de personlarm som används på förvaltningen provlarmas regelbundet för att säkerställa deras funktion.

Förslag till förbättringsåtgärder utifrån resultatet av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022.

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet följer upp hur det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs på Socialförvaltningen. Inom samtliga områden där det inte är säkerställt att det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt arbetsmiljölagstiftningens krav behöver förbättringsåtgärder genomföras. Socialförvaltningen kommer under år 2023 att:

- Fortsätta att erbjuda våra medarbetare utbildning i säkerhet och bemötande.
- Se över möjligheten att byta ut våra nuvarande personlarm till en mer användarvänlig modell och i samband med detta uppdatera våra rutiner gällande användandet av personlarm.
- Fortsätta att regelbundet genomföra brandskyddsronder för att säkerställa att Socialförvaltningen regelbundet undersöker och åtgärdar risker. Dokumentation av brandskyddsronderna ska göras digitalt i KIA-systemet.
- Fortsatt transparens och informationsspridning till medarbetare angående rutiner, arbetsmiljö och händelser.

Bilaga 1, Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM, 2022 på Socialförvaltningen.

Uppgiftsfördelning

1. Känner du som medarbetare till vem som är arbetsmiljöansvarig på din enhet/grupp?
2. Hur kan du som medarbetare samverka med arbetsgivaren för att ta din del av arbetsmiljöansvaret?

Kunskaper

3. Känner du som medarbetare till "Lokal plan för det systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM, SF"?
4. Känner du till att det finns skriftliga instruktioner för personlarm?
5. Har du tagit del av instruktioner gällande personlarm?
6. Vet du var du ska hitta information om säkerhet, bråklarm mm?
7. Används, enligt din mening, väktare när behov finns?
8. Känner du till förvaltningens säkerhetsgrupp och hur den arbetar?
9. Får du information från säkerhetsgruppen på APT eller annat sätt?
10. Finns det någon information du saknar utifrån upplevda risker i arbetet?

Samverkan

11. Anser du att du som medarbetare har möjlighet att ta upp arbetsmiljöfrågor i det dagliga arbetet och på APT?

Rutiner

12. Har du läst igenom de rutiner och riktlinjer som finns i "Lokal plan för det systematiska arbetsmiljöarbete, SAM, SF"?

Inventering/undersökning av risker för ohälsa i verksamheten

13. Känner du som medarbetare till att det genomförs regelbundna undersökningar av verksamheten ur ett arbetsmiljöperspektiv såsom - fysiska och psykosociala skyddsronder?
  - regelbundna tester av de olika larmen på SF?
  - skriftliga riskbedömningar inför lokalförändringar, förändringar i arbetssätt och organisationsförändringar?
  - skriftliga händelseanalyser för att följa upp en medarbetares hälsa när en händelse har inträffat?

Arlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet-SAM - 2022

Systematiskt arbetsmiljöarbete innebär att kontinuerligt undersöka, genomföra och följa upp verksamheten för att förebygga olyckor och ohälsa. Arbetsgivaren ska varje år följa upp hur det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar i praktiken och om det inte fungerat bra ska det förbättras. Uppföljningen ska dokumenteras. Syftet med den årliga uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Det kan behövas tätare uppföljningar än en gång om året, till exempel efter en omorganisation och efter olycksfall och allvarliga tillbud.

I Solna stad genomförs den årliga uppföljningen med stadsövergripande samordning. Varje verksamhet ska kunna besvara samtliga frågeställningar med ett ja-svar. I annat fall ska verksamheten planlägga hur det ska uppnå denna nivå i frågan. Vid den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet följs nedanstående frågeställningar upp:

Förvaltning: Socialförvaltningen

Ansvarig: Ann-Charlotte Fager

Frågeställning:	JA	NEJ	ÅTGÄRD	ANSVARIG	KLART	Uppföljning att åtgärd genomförts	Uppföljning att åtgärd haft avsedd effekt
Uppgiftsfördelning							
1 Är det säkerställt att uppgiftsfördelningen i arbetsmiljöarbetet fungerar (dvs att rätt uppgifter fördelats till rätt nivå/person och att inga tveksamheter kring vem som gör vad i arbetsmiljöarbetet finns)?	X			Socialchef	2023-03-31		
2 Är det säkerställt att chefer med arbetsmiljöuppgifter har de resurser, befogenheter och den kompetens de behöver för de arbetsmiljöuppgifter de tilldelats?	X			Socialchef	2023-03-31		
Kunskaper							
3 Är det säkerställt att medarbetarna har tillräckliga kunskaper om arbetet och riskerna i arbetet för att ohälsa och olycksfall ska kunna förebyggas och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås?	X			Socialchef	2023-03-31		
4 Är det säkerställt att nyanställda, vikarier/tidsbegränsat anställda och medarbetare som varit frånvarande från arbetsplatsen länge får tillräcklig introduktion?	X			Socialchef	2023-03-31		
5 Är det säkerställt att det finns skriftliga instruktioner när det gäller arbetsuppgifter med allvarliga risker för ohälsa och att dessa är kända av medarbetarna?	X			Socialchef	2023-03-31		
Samverkan							
6 Ges medarbetare och skyddsombud möjlighet att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet?	X			Socialchef	2023-03-31		
Rutiner							
7 Finns verksamhetsanpassade skriftliga rutiner för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska gå till?	X						
Inventering/undersökning av risker för ohälsa i verksamheten (omfattar såväl den fysiska som den sociala och organisatoriska arbetsmiljön)							
8 Är det säkerställt att tillräckliga och regelbundna undersökningar av verksamheten genomförs för att förebygga tillbud, olycksfall och ohälsa?	X			Socialchef	2023-03-31		
9 Finns särskilda risker för hot och våld i verksamheten och, och om så är fallet finns rutiner för att förebygga och hantera hot och våld??	X			Socialchef	2023-03-31		
10 Genomförs utredningar i systemstödet KIA om orsakerna till ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud så att riskerna för ohälsa kan förebyggas i fortsättningen?	X			Socialchef	2023-03-31		

Analys och riskbedömning							
11	Är det säkerställt att analyser och riskbedömningar av undersökningsresultaten genomförs?	X			Socialchef	2023-03-31	
12	Är det säkerställt att riskbedömningar inför ändringar i verksamheten genomförs för att förebygga tillbud, olycksfall och ohälsa?	X			Socialchef	2023-03-31	
Genomförande av åtgärder/handlingsplan							
13	Genomförs uppföljningar av att åtgärder i handlingsplaner genomförts och att de haft avsedd effekt?	X			Socialchef	2023-03-31	
Dokumentation							
14	Är det säkerställt att dokumentation avseende riskbedömningar, sammanställningar av olycksfall och tillbud, handlingsplaner, rutiner, uppgiftsfördelning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet finns?	X			Socialchef	2023-03-31	
Rehabilitering							
15	Används företagshälsövård eller motsvarande sakkunnig hjälp utifrån i tillräcklig omfattning när kompetensen inom den egna verksamheten inte räcker?	X			Socialchef	2023-03-31	
Uppföljning							
16	Genomförs uppföljningar av hur det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs efter olycksfall och allvarliga tillbud samt vid förändringar i verksamheten?	X			Socialchef	2023-03-31	

Socialförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2023-01-30
SN/2022:12

Tillståndsgruppens årsrapport för 2022

Förslag till beslut

Socialnämnden tar del av tillståndsgruppens årsrapport för 2022.

Sammanfattning

Tillståndsgruppen handlägger ansökningar rörande serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakstillstånd enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP). Handläggningen innefattar även inre, yttre och förebyggande tillsyn av gällande tillstånd. Tillståndsgruppen utgörs av tre handläggare fördelat på 2,5 heltidstjänster. Gruppen ansvarar även för registrering och yttre tillsyn avseende försäljning av folköl, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel.

Under året har tillsyn av serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakstillstånd enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP) genomförts i enlighet med nämndens tillsynsplan för 2022. Under året genomfördes yttre tillsyn av serveringstillstånd vid 12 tillfällen varav 3 stycken tillsammans med polisen. Under 2022 har 66 yttre tillsynsbesök genomförts avseende tobak, folköl, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel.

Handlingar

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-01-30

Ann-Charlotte Fager
Socialchef

Hans Svensson
Anders Bogefors
Helen Barkby
Tillståndsgruppen

Tillstånds- och tillsynsverksamhet

Tillståndsgruppen handlägger ansökningar rörande serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakstillstånd enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTL). Handläggningen innefattar även inre, yttre och förebyggande tillsyn av gällande tillstånd. Tillståndsgruppen utgörs av tre handläggare fördelat på 2,5 heltidstjänster. Gruppen ansvarar även för registrering och yttre tillsyn avseende försäljning av folköl, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel.

Serveringstillstånd

Vid utgången av 2022 fanns 171 serveringstillstånd i Solna, 154 tillstånd till allmänheten och 16 till slutna sällskap och ett tillstånd för bara catering till slutet sällskap.

Tillsynen 2022

Vid den så kallade yttre tillsynen, dvs. den fysiska tillsynen ute på restaurangerna, har tillståndsgruppen under året bland annat kontrollerat ordning och nykterhet, serveringsytor, prissättning och eventuell servering till underåriga m.m.

Enligt tillsynsplanen för 2022 var tio tillsynsomgångar inplanerade. Under året genomfördes tillsyn vid 12 tillfällen varav 3 stycken tillsammans med polisen. 4 tillsynsomgångar och totalt 19 tillsynsbesök har skett dagtid. Totalt genomfördes under 2022, 114 tillsynsbesök på restauranger med serveringstillstånd.

Inre tillsyn genomförs på tillståndsgruppen initiativ som inleds med informationsinsamling från kreditupplysningsföretaget Creditsafe. Genom Creditsafe förmedlas uppgifter om bolagsförändringar och eventuella betalningsanmärkningar med kort eftersläpning. Tillståndsgruppen startar en inre tillsyn, slumpmässigt eller p.g.a. information om ekonomisk misskötsamhet. Remisser skickas till Skatteverket och Polismyndigheten. Vidare kontrolleras tillståndshavarnas ekonomiska och personliga lämplighet alltid i samband med nya ansökningar om serveringstillstånd eller vid anmälningar om betydande förändringar i verksamheten. Målsättningen enligt 2022 års tillsynsplan var att genomföra 100 inre tillsyn. Under 2022 genomfördes 113 inre tillsynsärenden.

Under 2022 återkallades inga serveringstillstånd på initiativ av tillståndsgruppen. Ingen tillståndshavare meddelades varning under året och tre stycken tilldelades en erinran.

Förebyggande tillsyn

Utbildning i ansvarsfull alkoholserving för krögare och serveringspersonal arrangerades under hösten. Utbildningen genomfördes digitalt. Under januari månad genomfördes även en exklusiv utbildning för kadetterna på Karlberg med 40 deltagare. Under 2022 var utbildningen kostnadsfri för stadens tillståndshavare. Totalt deltog och genomförde ca 46 personer i utbildningen som genomfördes under 2 stycken tillfällen.

Under året skickar tillståndsgruppen ut informationsbrev till alla tillståndshavare i staden.

Statistik

Ansökan, anmälan och andra händelser	2022	2021	2020
Nytt serveringstillstånd allmänheten	15	24	16
Nytt serveringstillstånd slutet sällskap	1	8	2
Återkallelse av serveringstillstånd	0	0	0
Varning	0	2	0
Erinran	3	1	1
Egen återkallelse av serveringstillstånd*	9	25	18
Godkända kunskapsprov	31	24	22
Anmälan ändrade ägarförhållanden PBI	38	47	41
Tillfälligt tillstånd allmänheten	9	6	8
Tillfälligt tillstånd slutet sällskap	29	5	7
Tillfälligt utökad serveringstid	16	7	3
Tillfälligt utökad serveringsyta	27	8	3
Inre tillsyn	76	96	67
Tillsynsbesök på restauranger	114	110	96

*Egna återkallelser sker i de flesta fall vid ägarbyten (restaurangen säljs vidare) och där tillståndshavaren av olika anledningar inte vill fortsätta bedriva verksamheten.

Serveringstillstånd	2022	2021	2020
Totalt antal tillstånd	171	173	163
Stadigvarande serveringstillstånd allmänheten	154	155	142
Stadigvarande serveringstillstånd slutet sällskap*	16	18	21
Catering slutet sällskap	1	2	2

*Inkl. stadigvarande cateringtillstånd till slutna sällskap.

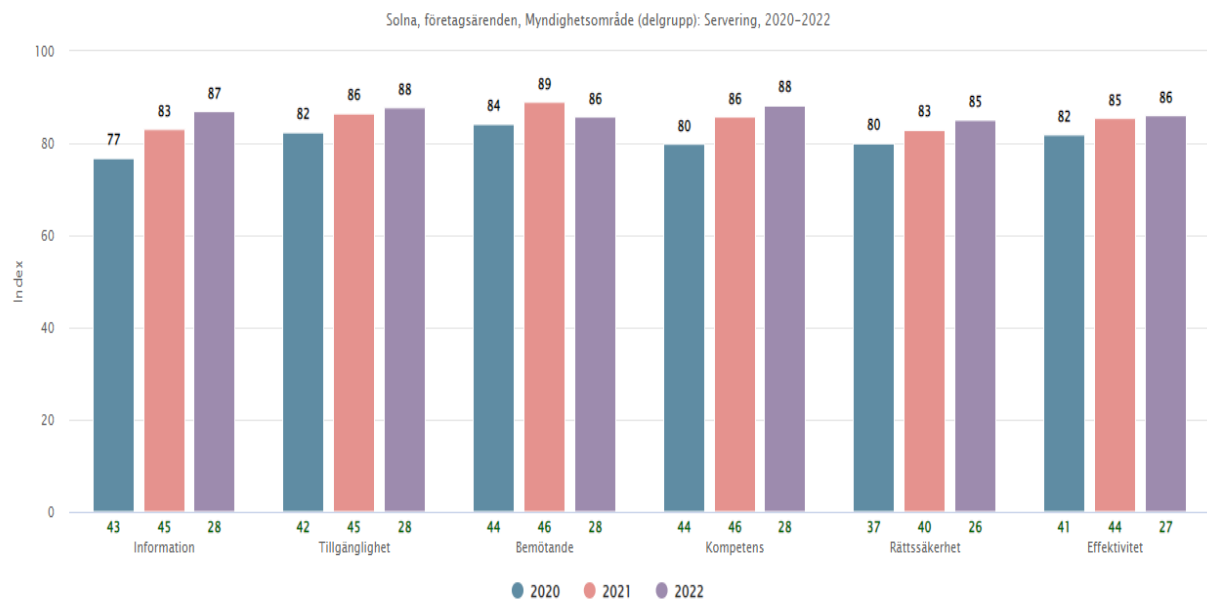
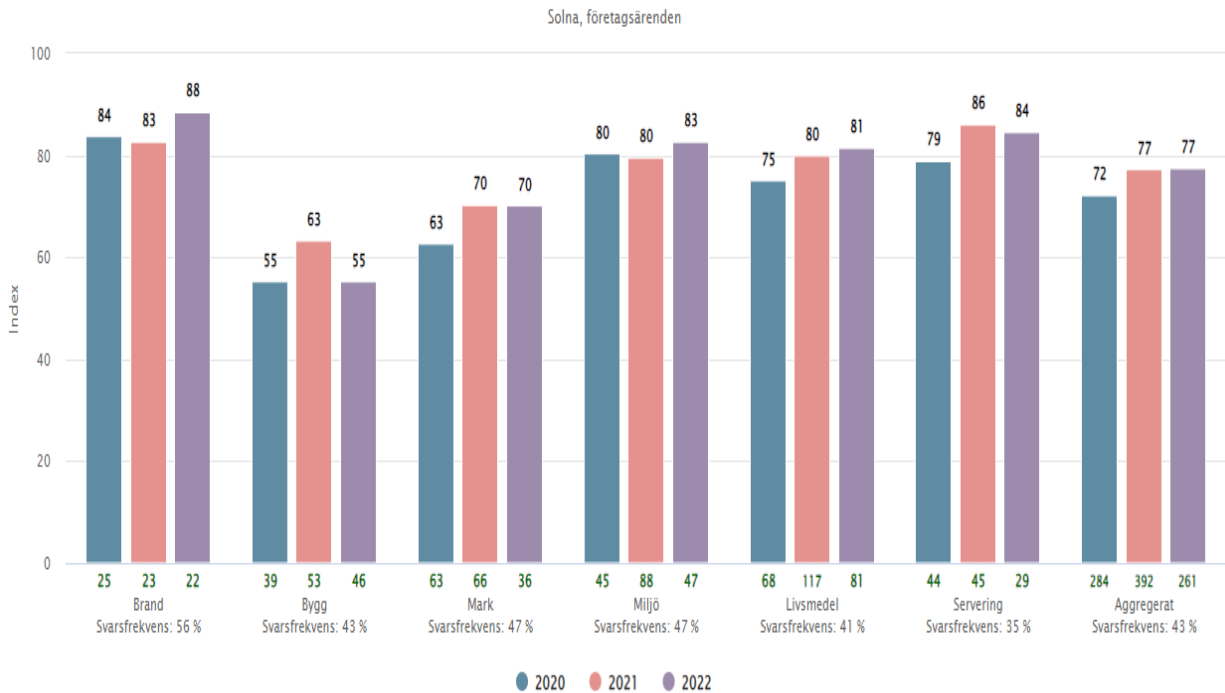
E-tjänst

För att kunna använda e-tjänsten krävs bank-id samt att tillståndsgruppen lägger in tillståndshavaren som användare. Genom e-tjänsten kan tillståndshavaren ansöka om utökad serveringstid, utökad serveringsyta, anmäla serveringsansvariga samt anmäla betydande förändringar i verksamheten.

Vid utgången av 2022 hade cirka 140 tillståndshavare i Solna stad begärt och fått tillgång till e-tjänsten. Nyansökningar av serveringstillstånd kan göras även utan användar-id.

Nöjd kund index (NKI)

NKI-undersökningen i Solna stad genomförs av OrigoGroup. Tillståndsgruppen kan använda NKI-mätningen som ett led i att följa upp verksamheten och få svar på vad som fungerar bra och vilka områden som har utvecklingspotential. Nedanstående stapel i tabellen som visar år 2022 gäller för januari – september, siffrorna är därför endast preliminära. Det slutliga resultatet för hela år 2022 redovisas i mars/april 2023.

Enligt NKI-mätningen för år 2022 som inkluderar myndighetsområdena: bygglov, markupp-låtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd, hade serveringstillstånd högst resultat i Solna stad.

Tobak, folköl, e-cigarettor och receptfria läkemedel

Den 1 juli 2019 trädde en ny lag i kraft, lag (2088:2018) om tobak och liknande produkter (LTLP), i kraft. Den nya lagen ersatte den tidigare tobakslagen samt lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Lagen medförde bland annat tillståndsplikt för näringsidkare som vill sälja tobaksvaror till konsumenter. Tillståndsplikten innebar också att den som ska sälja

tobak måste vara personligt och ekonomiskt lämplig enligt liknande förutsättningar som gäller för serveringstillstånd. För att sälja elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare krävs dock endast en anmälan.

I Solna stad fanns vid utgången av år 2022 76 stycken försäljningsställen som sålde produkter som ingår i någon av varukategorierna tobaksprodukter, folköl, e-cigarett och receptfria läkemedel. Flertalet försäljningsställen säljer flera av varukategorierna och 66 stycken tillståndshavare har detaljhandelstillstånd för försäljning av tobaksprodukter enligt LTLP.

Antal registrerade försäljningsställen: tobak, folköl, e-cigarett och läkemedel	2022	2021	2020
Sammanlagt antal försäljningsställen	76	81	83
Tobak	66	70	71
Folköl	37	33	36
Receptfria läkemedel	44	42	43
E-cigarett och påfyllningsbehållare	24	15	11

Butiker säljer oftast flera av varukategorierna samtidigt.

Tillsyn av försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel samt e-cigarett

Under 2022 har 66 yttre tillsynsbesök genomförts. Tillsynen har främst utförts dagtid. Vid de tillsynsbesök som genomförts har det kontrollerats att bestämmelserna i alkohollagen (folköl), LTLP samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel efterlevs. Exempelvis kontrolleras att det finns ett upprättat egenkontrollprogram som är anpassat till verksamheten i butiken och att en kopia av detta varit insänt till förvaltningen. Vid tillsynen har även kontrollerats att det inte finns tobaksvaror med felaktiga hälsovarningar och att det finns bra rutiner för att försäljning inte sker till ungdomar under 18 år. Tillsynen har även innefattat rådgivning samt stöd och information som kan betraktas som förebyggande tillsyn. Vid några tillsynsbesök har mindre anmärkningar påträffats. Påpekade brister har på frivillig väg oftast åtgärdats direkt i samband med tillsynen eller annars kort därefter. Under 2022 har tillståndsgruppen genomfört 30 stycken inre tillsyn av de tillståndshavande bolagen.

Övrigt

Information om serveringstillstånd, tobak och folköl finns på stadens hemsida.

Tillståndsgruppens informationsmaterial avseende serveringstillstånd, tobak och folköl ses kontinuerligt över för eventuella förbättringar.

Socialförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2023-01-30

SN/2023:3

Tillsynsplan 2023 – tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt handel med vissa receptfria läkemedel

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förslag till tillsynsplan för 2023 gällande tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622), lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP), lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel.

Sammanfattning

Enligt alkohollagens 9 kap. 2 § 3 st. är kommunerna skyldiga att upprätta en tillsynsplan som ska tillsändas länsstyrelsen. Tillsynsplanen ska fungera som ett stöd i dialogen mellan länsstyrelsen och kommunen. Det primära syftet med tillsynsplanen är att den ska fungera som ett stöd för den direkta tillsynsverksamheten och att tillsynen bedrivs i den utsträckning som behövs för att kontrollera att bestämmelserna enligt alkohollagen efterlevs. Enligt 7 kap. 3 och 4 §§ LTLP har kommunen även tillsyn över efterlevnaden av flera av lagens bestämmelser.

I tillsynsplanen anges nivån för hur många inspektionstillfällen som är planerade att utföras under 2023. Tillsynsbesöken rör både tillståndshavare med serveringstillstånd och detaljhandlare som säljer folköl, tobak, receptfria läkemedel tobaksfria nikotinprodukter samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Vidare anges även hur många inre tillsyn av tillståndshavare som planeras att genomföras under året.

Syftet med tillsynsplanen är att få en tydlig struktur på tillsynsarbetet med mätbara och uppföljningsbara mål.

Handlingar

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-01-30

Ann-Charlotte Fager
Socialchef

Hans Svensson
Anders Bogefors
Helen Barkby
Tillståndsgruppen

Beslutet expedieras till:
Länsstyrelsen

Ärendet

Syftet med tillsynsplanen är att få en tydlig struktur på tillsynsarbetet med mätbara och uppföljningsbara mål. Tillsynen består av olika typer av tillsyn och kan kategoriseras enligt följande: förebyggande tillsyn, inre tillsyn samt yttre tillsyn.

Både alkohollagen och LTLP är skyddslagstiftningar med huvudmålet att motverka skadeverkningar samt att förhindra en tidig alkohol- och tobaksdebut. Solna stad har till uppgift att vägleda och stödja tillståndshavare samt att kontrollera att lagens bestämmelser följs.

Enligt alkohollagen ansvarar kommunen tillsammans med Polismyndigheten för den omedelbara tillsynen över tillståndshavare av serveringstillstånd liksom över detaljhandelsförsäljning och servering av folköl. Kommunen och Polismyndigheten ansvarar även för tillsynen över detaljhandeln av tobaksvaror enligt LTLP. Kommunen ska dessutom kontrollera att handlare, utanför apoteken som säljer receptfria läkemedel, efterlever kraven enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.

Alkoholtillsyn

I januari 2023 finns 171 restauranger med serveringstillstånd i Solna stad.

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn bygger på information, rådgivning och utbildning i syfte att skapa en god grund för dialog och förståelse mellan Solna stad och tillståndshavarna.

Det primära syftet med stadens förebyggande tillsynsarbete är att motverka missförhållanden, förhindra att nya missförhållanden uppstår och ett gott samarbete mellan förvaltningen och tillståndshavarna.

Som en del av det förebyggande tillsynsarbetet anordnas utbildningen ”Ansvarsfull alkoholservering”. Utbildningen har som mål att få tillståndshavarna att säkerställa en trygg och professionell krogmiljö. Målet uppnås bland annat genom att inte servera alkohol till märkbart påverkade gäster eller till unga under 18 år. Under året kommer Solna stad att erbjuda utbildningen till tillståndshavare med serveringspersonal vid två tillfällen under året, en gång på våren och en gång på hösten.

Tillståndsgruppen kommer under året att skicka ut informationsbrev till alla tillståndshavare i staden. I breven informeras om nyheter rörande serveringstillstånd samt om utvecklingspunkter som tillståndsgruppen noterat i det löpande tillsynsarbetet. Breven kan även innehålla information om särskilda kontrollpunkter som tillståndsgruppen avser att fokusera på vid tillsynen framöver.

Inre tillsyn

En del av tillsynen enligt alkohollagen är den så kallade inre tillsynen, där i huvudsak ekonomisk och personlig skötsamhet kontrolleras. Detta görs främst genom ett remissförfarande till Skatteverket och Polismyndigheten. Tillståndsgruppen erhåller kontinuerligt uppdateringar om bolagsförändringar och betalningsanmärkningar från kreditupplysningsföretaget Creditsafe. Informationsuppdateringarna kan i ett tidigt skede indikera om en tillståndshavare påvisar

ekonomisk misskötsamhet som påverkar den ekonomiska lämpligheten enligt alkohollagen. Tack vare informationen kan tillståndsgruppen på ett tidigt stadium inleda dialog med tillståndshavaren och i många fall motverka mer allvarlig ekonomisk misskötsamhet som skulle kunna medföra konsekvenser för serveringstillståndet.

Under 2023 kommer tillståndsgruppen att fortsätta den inre tillsynen och målsättningen är att 100 tillståndshavare ska kontrolleras genom inre tillsyn.

Yttre tillsyn

Den yttre tillsynen består av oanmälda besök och kommer främst att ske under eftermiddag och kvällstid. Det som i huvudsak kontrolleras är att inga underåriga serveras alkoholdrycker och att ordning och nykterhet råder på serveringsstället. Vidare kontrolleras bland annat matutbud, nödutgångar och att serveringsansvarig personal finns på plats. Den tillsyn som sker kvällstid inriktas främst mot de serveringsställen som har stadigvarande tillstånd till allmänheten och som har en mer nöjesinriktad verksamhetsinriktning. Några restauranger kommer att få tillsyn vid flera tillfällen, ofta i samband med fotbollsmatcher eller större evenemang. Tillståndsgruppen kommer även att bedriva uppföljande tillsyn på serveringsställen där det kan ha påträffats brister i samband med tidigare tillsyn. Särskild tillsyn på serveringsställen som beviljats provotid på senare serveringstider kommer att prioriteras. Särskilda tillsynsinsatser kan även komma att ske efter tips från allmänheten.

Under 2023 planeras omkring tio tillsynsomgångar, fem under vår/sommar och fem under höst/vinter. Målet är att tillståndshavare med stadigvarande tillstånd till allmänheten ska få ett tillsynsbesök per år. Antalet planerade besök per serveringsställe varierar beroende på serveringsställets inriktning, öppettider m.m. Fyra av tillsynsomgångarna planeras att ske gemensamt med Polismyndigheten.

Förutom de planerade tillsynsomgångarna kvällstid kommer också tillsyn att utföras dagtid. Denna tillsyn sker främst på lunchrestauranger med serveringstillstånd och som endast undantagsvis har öppet kvällstid. Tillsynen kommer ibland att genomföras i samband med folköls- och tobakstillsynen.

Folkölstillsyn

Tillsynen av folkölsförsäljning ska främst inriktas på att ge råd, stöd och information till näringsidkarna, det vill säga förbyggande tillsyn. Endast anmälan om försäljning till kommunen behöver göras och ingen lämplighetsprövning av handlarna genomförs.

Vid tillsyn på plats vid försäljningsstället kontrolleras bland annat att försäljningsbestämmelserna efterlevs, att det finns ett egenkontrollprogram, att det finns skyltar för åldersgränser samt att det finns ett tillfredställande matutbud.

Alla handlare som gör en anmälan hos tillståndsgruppen erhåller informationsmaterial och åldersdekaler som skickas per post. Målsättningen är att samtliga försäljningsställen som har anmält folkölsförsäljning ska få minst ett tillsynsbesök per år.

Tillsyn av tobak, tobaksfria nikotinprodukter samt elektroniska cigaretter

Den 1 augusti 2022 trädde en ny lag i kraft, lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Dessa produkter kallas i vardagligt tal bland annat vitt snus, nikotinpåsar, tobaksfritt snus. Den nya lagen innebär att försäljningen av tobaksfria nikotinprodukter blir reglerad liksom försäljning av e-cigaretter, tobak och liknande produkter i fråga om åldersgräns, krav på egenkontroll och tillsyn. För att kunna sälja tobaksfria nikotinprodukter efter den 1 augusti 2022 behöver verksamheten anmälas till kommunen.

Den 1 juli 2019 började LTLP att gälla. LTLP ersatte den tidigare tobakslagen (1993:581) och lag om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425). Lagen innebär bland annat att det krävs detaljhandelstillstånd för näringsidkare som vill sälja tobaksvaror till konsumenter. Tillståndsplikten innebär också att den som ska sälja tobaksvaror är personligt och ekonomiskt lämplig, i likhet med kraven som ställs i alkohollagen. LTLP innefattar även regler om åldersgräns, hälsovarningar på förpackningar och marknadsföring av tobaksvaror. För att sälja elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare krävs fortsättningsvis endast en anmälan.

I Solna stad finns i januari 2023 för närvarande 76 stycken försäljningsställen som säljer produkter som ingår i någon av varukategorierna tobak, folköl, e-cigaretter tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel. Flertalet försäljningsställen säljer flera av varukategorierna och 66 stycken tillståndshavare har detaljhandelstillstånd för försäljning av tobaksprodukter enligt LTLP.

LTLP ställer krav på att tillståndshavarna efter att de meddelats tobakstillstånd, fortsatt ska vara personligt och ekonomiskt lämpliga. Tillståndsgruppens målsättning är att samtliga tobakstillståndshavare ska kontrolleras genom inre tillsyn vartannat år. För att uppfylla målet kommer hälften av tillståndshavarna granskas varje år. Under år 2023 kommer således cirka 33 tillståndshavare att kontrolleras. Den inre tillsynen sker i form av inhämtande av utdrag från polisens belastningsregister och dels i form av kreditupplysning via Creditsafe. I vissa fall kan remisser även komma att skickas till Skatteverket.

Vid yttre tillsyn på försäljningsställen kontrolleras att övriga regler för försäljning av tobak, tobaksfria nikotinprodukter och e-cigaretter efterlevs, exempelvis att tillståndshavarna och personalen använder sina egenkontrollprogram, att det finns skyltar gällande åldersgränser, att förpackningar har rätt hälsovarningar och att marknadsföringen är måttfull. Målet är att alla tillståndshavare ska få minst ett yttre tillsynsbesök per år. Tillsynen sker främst dagtid. Tillståndsgruppen får emellanåt tips från allmänheten gällande försäljning som i något avseende kan bryta mot LTLP. I vissa fall kan tipsen medföra särskilt påkallad tillsyn av det aktuella försäljningsstället.

Tillsyn av receptfria läkemedel

Tillståndsgruppen har tillsynsansvar över de handlare som har anmält försäljning av receptfria läkemedel till Läkemedelsverket. Kontrollen består i att handlarna ska ha upprättat ett egenkontrollprogram samt att de följer Läkemedelsverkets föreskrifter.

Vid tillsyn i butikerna kontrolleras att handlarna inte säljer andra läkemedel än vad som är tillåtet, att datummärkning är korrekt, att läkemedlen hålls åtskilda från övriga produkter och att åldersgränsen efterlevs. Eventuella brister rapporteras till Läkemedelsverket. Tillsynsfrekvensen för receptfria läkemedel är beräknad till minst ett besök vart tredje år.

Samverkan

Tillståndshandläggarna samverkar med andra myndigheter och andra förvaltningar inom Solna stad för att få en helhetsbild av stadens behov och utveckling. Samverkan sker exempelvis med Polismyndigheten, räddningstjänsten, miljö- och byggnadsförvaltningen samt förvaltningen för arbetsmarknad kultur och fritid m.fl. Möten initieras och genomförs både planerat och när behov finns.